Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson {4-0807 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII. Ч. 53. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 19, 1954. No. 53. VOL. LXII.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ НЕГАЙНУ ВІДПЛАТУ НА ВИПАДОК АГРЕСІЇ

ПІДТРИМУЄ СТІВЕНСА; ЗАПЕРЕЧУЄ, ЩО ЙОГО УРЯД ДБАЄ ТІЛЬКИ ПРО БАГАЧІВ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції, що він вірить секретареві армії Робертові Стівенсові в його спорі з сенатором Джозефом Р. МекКарті. Айзенгавер казав, що він підтримує Стівенса, бо вірить в його чесність, і тому іменував його секретарем армії. Одночасно президент казав, що тепер люди бояться тих людей, що в Кремлі, бояться депресії в ЗДА, і бояться також тих, що можуть їх нечесним способом переслухувати в справі підривних дій. Ці слова відносилися до непорозуміння, яке виникло між секретарем армії Стівенсом і сенатором МекКарті, який закидає шантаж військовикам у зв'язку з обвинуваченням його урядовця Р. Кона в тому, що шукав протекції для Дейвіда Шайна. Стівенс обвинувачує МекКарті в шантажуванні армії. Президент заявив, що він вірить свому секретареві армії, і вважає цей спір армії з сенатором МекКарті за дуже поважний. Сенатор МекКарті заявив після того, що громадянство побачить, хто правий в цьому спорі, і хто говорить правду вже найближчого тижня, коли відбуватимуться переслухання в справі його непорозуміння з представниками армії. Президент заявив, що демократичні провідники в Конгресі неправі, коли твердять, що урядовий податковий законопроєкт хоче допомогти тільки багатим. Конгресмен Сем Рейберн і сенатор Волтер Ф. Джордж твердили, що обниження податку від дивіденд принесе полегшу тільки шістьом родинам на тисячку. Президент це заперечував і подав приклад, що між робітниками в Сталевій Корпорації ЗДА на 300,000 робітників і стільки ж власників паїв, аж 56 відсотків робітників є власниками паїв, які заробляють менше як 5,000 долярів річно. Айзенгавер казав, що найбільше власників паїв находиться між тими податковцями, — які заробляють від 2,000 до 3,000 долярів річно і тому широкі кола податковців скористають із зменшення податків від дивіденд. „Це велика помилка твердити, казав Айзенгавер, що уряд хоче помагати тільки багачам." Він пригадував демократам, що вони кілька місяців тому заявляли, що немає потреби підносити теперішню дозволену висоту державного заборгування, а тепер пропонують такі зменшення податків, які значно збільшають державний дефіцит. През. сказав, що кожного президента ЗДА треба судити або й повісити, якщо б він негайно не діяв, коли ворог напав на державу. „Закон самозбереження, казав Айзенгавер, вимагає швидкої акції і цілих націй і окремих одиниць. Коли хтось вас атакує, то боронитеся, або принаймні втікаєте, а не чекаєте на поліцію." Тим способом він відповідав на запити журналістів, чи президент міг би почати війну без попереднього дозволу Конгресу. Президент казав, що жадна нова війна не подібна до попередньої, і це саме відноситься і до найближчої війни. Уряд старається бути приготованим на зовсім новий спосіб воювання під час третьої світової війни, якби її почали комуністи.

Сенатська комісія уневажнила мандат сен. Шавеза

Вашингтон. — Сенатська Комісія Правил більшістю 5 до 4 голосів вирішила уневажнити мандат сенатора Деніса Шавеза, що його він здобув під час останніх виборів у стейті Ню Мехіко. Голосування відбувалося по партійній лінії, і всі демократи голосували проти пропозиції уневажнити мандат, а республіканці — за цю пропозицію. Комісія ствердила, що під час виборів допущено деякі неправильности, хоч сам сенатор Шавез не поповнив жадного обману. Рішення цієї комісії піде на повну сесію Сенату найближчого тижня, де є 48 демократичних сенаторів 47 республіканських і один незалежний республіканець Вейн Морс. Якщо сенатор Морс голосуватиме за пропозицією республіканців, тоді віце-президент Ричард М. Ніксон зможе своїм голосом вирішити долю сен. Шавеза і спричинитися до уневажнення його мандату.

В Каракасі проти европейських колоній в Америці

Каракас, Венесуеля. — На Десятій Міжамериканській Конференції в Каракасі представники Арґентини, Венесуелі, Ґватемалі та Бразилії домагалися раз на завжди покінчити з колоніями европейських держав на терені Південної Америки. Цю справу покищо обговорюється в академічному тоні, бо на конференції немає представників европейських держав.

● Комісар постачання води в Ню Йорку, Артур С. Форд повідомляє, що водні резервуари наповнені тільки на 57.7 відсотка, тоді, як звичайно в зимових місяцях вони повні води аж по самі вінці.

В АМЕРИЦІ

● Пані Айзенгавер дістала в дарунок книжку, в якій подано факсиміле і описано лист, що його вислала була англійська королева Вікторія до вдови по Абрагамові Линколні після вчиненого на нього атентату. Пані Айзенгавер має оригінал листа вдови по президентові Линколні, в якому пані Линколн дякує королеві за вислови співчуття.

● Губернатор стейту Ню Джерзі Роберт Б. Майнер заплатив однодолярову кару за те, що став своїм автом на недозволеному місці. Це його перший автовий промах, і тому йому призначено таку низьку кару.

● Як повідомляє конґресмен Тор С. Толлефсон, Морська Адміністрація планує передати на склад ще 21 корабель, так що в причалах Бадд Інлет у стейті Вашингтон стоятимуть всього 140 кораблів.

● Інформаційна Аґенція ЗДА відмовилася прийняти до своїх закордонних книгозбірень дві книжка, автором яких є сенатор МекКарті. Ці книжки МекКарті хотів подарувати аґенції для вжитку в закордонних книгозбірнях. Голова аґенції Теодоре Стрейберт заявив, що книжки сенатора МекКарті („МекКартизм — це боротьба за Америку" та „Відворот Америки від перемоги") — не надаються на лектуру чужинцям.

● Як повідомляє Конґрес Індустріяльних Робітників у стейті Ню Йорк, в цьому стейті є тепер 500,000 безробітних. Це число різниться від даних урядової статистики, яка нараховує тільки 312,000 безробітних. КІР заявляє, що його дані є правдиві, бо він одержує їх від робітничих спілок, і домагається негайних урядових заходів проти безробіття.

● Палата Репрезентантів одноголосно признала право залишитися на постійно в цій країні польському поручникові Здзіславу Ядзвінському. Він втік був на совєтському літаку МІҐ до Данії, звідки прибув до ЗДА. Цю ухвалу мусить затвердити ще Сенат.

ДОЛЛЕС ЗВІТУЄ ПРЕЗИДЕНТОВІ

Державний секретар Джан Фостер Доллес, після повороту з Міжамериканської конференції в Каракасі, зголосився в Білому Домі та здав президентові Айзенгаверові звіт з перебігу і висліду тієї конференції, на якій Доллес відніс велику дипломатичну перемогу, добившись майже одноголосного схвалення його антикомуністичної резолюції.

Обидві партії певні перемоги в справі податків

Вашингтон. — 18 березня має відбутися в Палаті Репрезентантів голосування над законопроєктом про прибутковий податок, і обидві партії заявляють, що вони переможуть. Цей законопроєкт про податки обіймає 875 сторінок і передбачає зменшення податків в першому році на 1,397,000,000 долярів. Найбільше заінтересування викликає внесок демократичних конґресменів збільшення вільної від оподаткування суми на 100 долярів від кожної особи. Проти цього виступає президент Айзенгавер, бо це зменшило б прибутки державної скарбниці на 2,400,000,000 річно. Демократ Вілбур Д. Міллс заявив: „Я певний, що демократичний внесок знайде більшість". Але провідник Палати Репрезентантів Джозеф В. Мартин передбачає, що республіканці переможуть демократів і Палата прийме республіканський законопроєкт у справі податків. Секретар скарбу Джордж М. Гомфрі зізнавав перед Сенатом і противився дальшому зменшуванню податків. Сенатор Геррі Ф. Бирд заявив, що він не буде підтримувати ані демократів ані республіканців, бо вони зменшують податки, але не зменшують видатків.

Пентаґон опублікував каталог нової зброї

Вашингтон. — Пентаґон опублікував повний каталог зброї, якою користується армія ЗДА. В цьому каталозі поданий спис дотеперішньої зброї, нової, яку щойно продукується, і замовленої. Під каталогом підписаний секретар оборони Роджер М. Кайес, який недавно зрезиґнував із свого становища. Каталог свідчить про великий поступ в озброєнні американських військових сил. Опубліковано його одночасно з повідомленням армії про запрошення 115 членів Конґресу на показ нової зброї, який відбудеться в Фортах Блісс і Гуд, в стейті Тексас та на дослідній площі в Вайт Сендсі у стейті Ню Мехіко.

ЗДА мають 18 родів керованих стрілен

Вашингтон. — Як повідомляє Департамент Оборони, ЗДА мають 18 родів керованих стрілен для всіх трьох родів збройних сил. Ці керовані стрільна є різної величини — від маленьких протилетунських аж до величезних вистрілюваних з безпілотних бомбовиків, які спроможні перевозити атомові бомби. Армійська ракета „Гонест Джан", має 30 цалів у діяметрі і може кинути атомову бомбу на віддаль від 15 до 20 миль. Цей звіт виявляє, що Летунство викінчує будову трьох безпілотних бомбовиків. Воно будує також безпілотний нищильник F-98 Фалкон, призначений для протилетунської оборони, і F-102, що має швидкість більшу від швидкости звуку. Фльота також має різнородні керовані стрільна, зокрема призначені для боротьби проти ворожих літаків і підводних човнів.

Важливі атомові документи непорушені — твердить Кол

Вашингтон. — Голова Спільної Конґресової Комісії Атомової Енерґії, конґресмен Стерлінґ Кол заявив, що важливі таємні документи, що їх, як повідомляли часописи, викрадено в атомовій фабриці в Річленді в стейті Вашингтон — непорушені. Кол признав, що всіх паперів, які мали бути в цій фабриці не знайдено, але вони не є „високосекретними" документами. На основі дотеперішнього слідства не можна твердити про крадіж цих документів для якоїсь підривної цілі. Фабрика в Річленді продукує плютоній, потрібний для виготовлення атомової зброї. 13 березня конґресмен Томас М. Пеллі повідомив, що в Генфорді викрадено „високотаємні" атомові документи і домагався слідства в цій справі. В Генфорді, сказав Кол, є 600,000 документів, що їх означено як нижчі від „високосекретних", деякі з цих документів досі не пораховано, бо вони є тільки частинами цілости. Кол заявив, що на основі проведеного слідства не можна також обвинувачувати урядовців і співробітників цієї фабрики в занедбуванні своїх обов'язків.

Законопроєкт про смертну кару для комуністів у стейті Тексас

Остін, Тексас. — До стейтової леґіслятури внесено законопроєкт про смертну кару для всіх тих осіб, які належать до комуністичної партії. Цей проєкт закону вніс стейтовий демократичний конґресмен Роберт Паттен, який виступає не тільки проти комуністів, але й проти всіх тих, хто змагає до насильної зміни федерального або стейтового демократичного уряду. Згідно з цим законопроєктом осіб, приналежних до комуністичної партії, каралося б „смертною карою або досмертним ув'язненням", а в легших випадках — карою в'язниці не меншою, як десять років.

НОВИЙ СКЛАД ВИКОННОГО ОРГАНУ У. Н. РАДИ

Мюнхен, Німеччина. — Під час Третьої Сесії Української Національної Ради інж. Симон Созонтів дістав від новообраного Президента УНР д-ра Степана Витвицького доручення скласти новий Виконний Орган УНРади, що він і зробив. Склад нового Виконного Органу такий: голова і керманич ресорту внутрішніх справ — інж. Симон Созонтів; заст. голови і керманич ресорту господарства та фінансів — інж. Спиридон Довгаль; заст. голови і керманич ресорту закордонних справ — п. Микола Лівицький; керманич ресорту преси та інформацій — п. Микола Воскобійник; член ВО без ресорту — д-р Микола Хробак; державний секретар — п. Олександер Юрченко. Інж. Созонтів повідомив, що ресорт військових справ буде обсаджений пізніше. Всі члени ВО склали присягу.

Третій день сесії УНРади

Третій день засідань III сесії Української Національної Ради відкриває Голова І. П. Багряний і уділює слово представникам окремих ресортів для відповідей на питання, що поступили попереднього дня. Після відповідей перейдено до дискусій. Слова взяли інж. О. Бойдуник, інж. Д. Андрієвський, проф. Ю. Бойко, д-р Л. Макарушка, проф. Є. Гловінський, ред. Б. Осадчук, ред. М. Семчишин, д-р М. Хробак, ред. М. Добрянський, пані В. Лукіянович, інж. Ф. Гаєнко, проф. П. Феденко, інж. С. Созонтів, ред. М. Лівицький, полк. М. Шраменко та ін. Крім того вважав за потрібне взяти слово в дискусіях Президент д-р Степан Витвицький, щоб подати додаткові інформації про працю Представництва ВО в ЗДА.

Пополудні четвертого дня нарад всі члени Української Національної Ради і присутні гості та представники преси, на чолі з Президентом УНР С. Витвицьким, відвідали могили Президента УНР А Лівицького і Голови ВО С. Барана. Президент С. Витвицький і Голова І. Багряний склали вінки на обидвох могилах.

Після повороту з цвинтаря І. Багряний, відкриваючи засідання, стверджує ,що дискусії були на високому рівні і уділяє слово Голові ВО інж. С. Давгалеві для заключної промови.

В своєму заключному слові Голова ВО висловив подяку українському громадянству за моральну, політичну і матеріяльну підтримку Державного Центру. Зокрема, він подякував всім вписникам Позички Визволення України, які з своїх трудових заробітків дали засоби, щоб Державний Центр в своїй роботі залежав тільки від українського народу. Закінчивши своє заключне слово, інж. С. Довгаль, іменем всього Виконавчого Органу УНРади складає на руки Президента УНР демісію.

Після короткого кінцевого слова заступника Державного Контролера судді І. Іножарського, в якому він ствердив плідність дискусій, зокрема у фінансових питаннях, слово взяв, передаючи головування І. Поповичеві, І. П. Багряний.

Голова УНРади між іншим констатує ,що може наша контракція на бучне святкування трьохсотліття Переяславської угоди большевиками була дещо заслаба, і що в цьому напрямі ще треба чимало зробити.

Подякувавши всім членам УНРади за взірцеве ведення дискусій, Голова сесії І. Багряний оголошує далі закрите засідання сесії для розгляду бюджету.

Перебіг п'ятого дня сесії

П'ятий день сесії був присвячений другому і третьому читанню змін деяких статтей Тимчасового Закону про реорганізацію українського Державного Центру з 1948 року та дискусіям з приводу цього.

В основному зміни в Тимчасовому Законі зводяться до таких п'яти пунктів:

1. Вводиться каденція для Президента УНР на чотири роки з можливістю її продовжити;

2. Вводиться нове становище Віцепрезидента з каденцією на два роки (з можливістю переобрання). Віцепрезидент Української Народньої Республіки є наступником і заступником Президента УНРади;

3. Каденція для Голови Національної Ради встановляється на термін чотирьох років, з тим ,що Голова УНРади не заступає і не наступає пост Президента УНР;

4. Нові політичні партії, що приймаються до УНРади — не входять в дотеперішні сектори УНРади;

5. Президія Української Національної Ради покликає на наради представників цер-

(Продовження на стор. 4-тій)

99.98% совєтських громадян „голосували" у недільних „виборах"

Москва. — Появилася совєтська статистика останніх виборів до Верховного Совєту, які в минулу неділю відбулися на терені цілого СССР. За офіційним твердженням, участь у виборах брали 120,321,192 особи, управнені до голосування, себто 99.98%. У „виборах" 1952 року відсоток „голосуючих" був такий самий. „Ізвєстія" вбачають у такій масовій участі совєтських громадян у „виборчому акті" „наявний доказ великої життьової сили „бльоку комуністичної партії і безпартійних". При цій нагоді „Ізвєстія" твердять, що останні „вибори" „задемонстрували незламну єдність партії, уряду та народу" і „вищість совєтської соціялістичної демократії над буржуазною демократією. Вони ще раз показали, що совєтська виборча система є найбільш демократична у світі. Наші вибори є направду вільними виборами" — цинічно стверджує московський комуністичний орган.

Жертви атомового вибуху

Токіо. — Уряд З'єдинених Держав готовий дати найкращу лікарську опіку 23 японським рибалкам, які зазнали на Тихому океані небезпечних опіків внаслідок вибуху нової американської атомової чи водневої бомби на острові Бікіні 1 березня ц. р. Американський амбасадор Джан Аллізон запропонував японському урядові перевести спільне слідство у справі цього нещасливого випадку. З 23 рибалок небезпека для життя загрожує лише одному, але всі вони перебувають під лікарським шпитальним доглядом. Хоч усім їм почорніла шкіра і випадає волосся, японські лікарі, які мають досвід з раненими після скинення атомових бомб у Гірошімі й Нагасакі в 1945 році, твердять, що всі вони будуть жити. Експериментальний вибух переведено в найбільшій тайні. З опіків, що їх зазнали японські рибалки, здогадуються, що це була проба з водневою бомбою. Капітан рибальського корабля подав у своєму офіційному звідомленні, що корабель знаходився за 60 миль від центру вибуху. Американська амбасада в Токіо заявила, що шість лікарів-спеціялістів, 3 американці й 3 японці постійно опікуються раненими.

СССР І ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ ПОГОДИЛИСЬ НА МІСЦЕ ЖЕНЕВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

МОСКВА НЕГАЙНО ЗАРЕАГУВАЛА НА ЗАЯВУ ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ ДЖ. Ф. ДОЛЛЕСА ПРО ТАКТИКУ ВІДТЯГАННЯ У СПРАВІ ДАЛЕКОСХІДНЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЖЕНЕВІ

Москва. — Совєтське міністерство закордонних справ офіційно оприлюднило, що після переведення розмов з комуністично-китайським урядом обидві ці комуністичні держави погодились, щоб Женевська конференція, яка має розпочатись 26 квітня ц. р., відбулася в Палаті Народів, себто колишньому осідку Ліґи Націй в Женеві, Совєтська заява прийшла в 24 години після того, як державний секретар Доллес закинув Совєтам ведення тактики відтягання і не виключив можливости, що наслідком того Женевська конференція може бути відложена. Заступник міністра закордонних справ СССР Кузнєцов відповів на ноту західніх держав з 5 березня ц. р. у цій справі і щойно тепер погодився на запропоноване місце, де мали б відбуватися наради конференції. Північна Корея і Комуністичний Китай прийняли вже засадничо запрошення на конференцію раніше. З 14 альянтських комбатантських держав, що були запрошені, тільки Південна Африка відповіла досі і вона відмовилася взяти участь у тій конференції, — інші держави ще не дали відповіди. Так само невідомо ще, що відповість Південна Корея, бо остаточну відповідь Синґман Рі узалежнив від вияснень, що їх хоче дістати від державного секретаря Доллеса.

11 ЖИДІВ УБИТИХ З ЗАСІДКИ БІЛЯ КОРДОНУ ЙОРДАНІЇ

Тель Авів. — 11 осіб, що їхали автобусом з містечка Елят до Віршеба, згинули від куль, відданих до них з ручного скорострілу невідомими арабами. П'ять осіб врятувались, але з них деякі теж поранені. Невідомі атентатчики обстріляли спершу автобус з-поза корчів, а коли вбили водія й автобус зупинився, відчинили двері й посіяли кулями по подорожніх. Між убитими є чоловіки, жінки й діти. Рада міністрів Ізраїлю зійшлась на надзвичайне засідання і проголосила надзвичайне гостре повідомлення, звернене проти арабських сусідів Ізраїлю, але не називає по імені ні одної з держав. Найближче місця нападу знаходиться Йорданія, але й єгипетський кордон біжить теж недалеко. Уряд Ізраїлю не припинив руху автобусів на тій лінії, тільки зміцнив прикордонну сторожу й додав військову охорону автобусам. Уряд Ізраїлю відкликався до постійної міжнародної комісії, що існує в Палестині від закінчення жидівсько - арабської війни ,щоб вона негайно прослідила цей останній інцидент.

Італійський міністер закордонних справ зголосив димісію

Рим. — У зв'язку з тим, що Пієро Піччіоні відіграв підозрілу ролю в історії з таємничою смертю дівчини Вільми Монтезі, яка бувала разом із ним у клюбах, де заживали наркотики, — зголосив димісію його батько, міністер закордонних справ Аттільо Піччіоні, чільний член християнсько-демократичної партії. Італійський уряд на спеціяльному засіданні одноголосно відкинув зречення, висловлюючи Аттільо Піччіоні своє довір'я. Проте невідомо, чи уряд внесе швидко до парляменту на ратифікацію пакт Европейської Оборонної Спільноти, бо Піччіоні безумовно буде наражений на персональні атаки збоку опозиції. Ця справа має вирішитись на найближчому засіданні ради міністрів. — Італійський уряд заповів „нормалізацію адміністраційного апарату", під чим треба розуміти заборону адміністраційним урядовцям брати безпосередню активну участь в політичному житті.

Комуністи в Індо-Китаї втратили понад 10,000 вбитими й раненими

Ганой, Індо-Китай. — У битві за Дієнбієнфу, фортецю на півночі провінції Ляос, на шляху, яким червоний Китай постачає військовий виряд індо-китайським партизанам, вбито або поранено, від 10 до 12 тисяч комуністів, — твердять французи. Це дорівнює втраті одної дивізії. Правдоподібно, що ці втрати, поруч із зливним дощем, який впав у тій частині фронту, спричинили тимчасове послаблення боїв. Французи використали це для того, щоб скинути ще один курінь парашутистів для поповнення втрат, що їх зазнали оборонці фортеці. Закордонні кореспонденти описують наступ партизанів на фортецю, як акт самогубства: гураганний вогонь з підземних бункрів і з-поза кільчастого дроту — просто косив густі лави наступаючих фанатиків.

В СВІТІ

● Японська поліція розшукує по всій Японії 12,000 фунтів риби, наловленої у водах біля острова Бікіні безпосередньо після останньої американської спроби з вибухом нової атомової бомби. Більшість з цієї риби знайдено і знищено. Японський Науковий Дослідний Інститут оголосив, що ця риба затруєна радіоактивним попелом, який масово падав на море після вибуху, і небезпечна для людського життя.

● Члени націоналістично-терористичної організації тубільців в Кенії, в Африці, не зважаючи на масове винищування їх англійською владою, доконали новий акт терору: вбито англійця та його дружину, що мали плянтацію кави на 350 акрів недалеко Форту Голл. Коло 20 терористів вдерлися до дому входом для фармерських робітників, здемолювали внутрішнє уладження й забили англійців, коли вони сідали обідати.

● На Формозі перейменовано вулицю „Імени президента Ф. Д. Рузвелта" на вулицю „Імени генерала МекАртура". З цього приводу національно-китайська преса пригадує, що през. Рузвелт був головним винуватцем теперішнього нещастя китайців, бо погодився в Ялті признати спеціяльні привілеї Совєтів у Китаї і цим підготовив комуністичну революцію.

● Американські вояки обурені закидами, що появились в англійській пресі, начебто в Англії начисляються 70,000 нешлюбних дітей від стаціонованих в цій країні американців. Американські військові командні чинники в Англії заперечують цьому і стверджують, що від 1948 року вплинуло кругло 1,000 такого роду „справ", „тільки" у 100 випадках оскаржені вояки заперечили своє батьківство і тільки 25-30 випадків опинилися перед судами.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожву зміну адреса платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА НАГОДА ДО ОБ'ЄДНАННЯ

Всі ми є за об'єднання наших сил для допомоги українському народові в його боротьбі за волю і державну самостійність. Але єдности, яка б усіх нас задовольняла ,нема ще й досі й ледве, чи ми її — в повному та ідеальному розумінні — колинебудь осягнемо. Це одначе не означає, щоб ми до неї не змагали. Навпаки, ту велику ціль мусимо далі мати перед очима. Річ ясна, що не йде тут про формальне об'єднання, про один державницький і самостійницький фронт на папері, бо ж важне й сутнє — це скоординована і посилена праця для допомоги визвольній українській справі, а також наш політичний розум, спрямований на визволення, свободу і незалежність нації. Згадуємо за ці речі, бо нам видається, що є нова нагода скріпити наші сили, які працюють поза Україною для її добра і визволення. Цією нагодою вважаємо наради Третьої Сесії Української Національної Ради, що відбулися недавно в місті Мюнхені, в Німеччині, а які — не зважаючи на інші дуже важливі проблеми — оберталися біля справи об'єднання всіх українських політичних сил на еміграції навколо Українського Державного Центру.

Як знаємо, в Українськім Державнім Центрі на вигнанні зайшли поважні зміни, головно з причини смерти св. п. президента Андрія Лівицького, а теж і інших визначних державних мужів, як І. Мазепи, Б. Іваницького та С. Барана. Їхнє місце зайняли тепер інші наші діячі. Новий президент Української Народної Республіки на вигнанні, д-р Степан Витвицький ,виголошуючи свою інавгураційну промову, заявив, між іншим, таке: „Осяги нашої політичної акції за кордоном були б іще більші, якби українська політична еміграція була об'єднана в одному фронті, тобто в Державному Центрі. Слід зауважити, що той вид, який уявляє собою українська політична еміграція, зменшує успішність нашої політичної праці. Її внутрішні міжусобиці в значній мірі походять з хворобливої туги за Батьківщиною, а далі деколи з гіпертрофії патріотичних почувань. До того міраж нашої остаточної мети відриває надто часто наші очі від реальної дійсности зовнішнього світу та його умов. Той патос патріотичних почувань двох поколінь: тих воїнів, що билися за українську державу під час першої світової війни та зараз після неї, і тих, що билися й б'ються за неї під час і після другої світової війни — міг би перенести гори, якби його вияви були зосереджені в одному центрі і ним керовані". При кінці новий президент заповів, що буде зроблено все „що є в людській спроможності", щоб всі ми знайшлися „в одній одностайній бойовій лаві".

Ми, американські українці, боронили тут українську визвольну справу і допомагали їй, як і чим могли, довгі десятки років. Продовжуємо цю роботу і тепер, але можна б зробити більше, якби була між нами згода. Тому саме ми постійно закликали не тільки американських українців, але всіх тих, що опинилися поза Україною в різних країнах вільного світу, щоб в ту грізну для українського народу хвилину стояли в одній ідейній та здисциплінованій лаві. Всі ми добре знаємо історію політичних еміграцій різних народів, а тим самим знаємо й про їхній розклад через внутрішні непорозуміння, свари і роздори. Від того хотіли б ми охоронити українську політичну еміграцію, завданням якої є теж продовжувати на вигнанні державні й самостійницькі традиції тієї України, що постала на руїнах російської царської імперії. Можна мати різні думки щодо складу Української Національної Ради, можемо теж різно задивлятись на політичну діяльність Державного Центру, проте годі забувати, що все те створено й діє в несприятливих еміграційних обставинах. У такий час не можна ставити таких вимог, що є логічними в нормальних обставинах. Тут найважливіше, щоб заховати державну традицію та останню її законну форму, Українську Народну Республіку. З такими завданнями покидав рідні землі не тільки Український Державний Центр, з такими почуваннями залишала Україну теж і українська політична еміграція. Від тих завдань і тих почувань не можна ніколи і нікому відступати. З такої точки дивитиметься на українську політичну еміграцію теж і майбутній історик України. Тому, коли тепер є ще одна нагода ,щоб здати іспит державної мудрости і зрілости, користаймо з неї.

Микола Кокольський

КУДИ ЙДЕМО?

Принесли часописи вісті про безуспішну спробу поладнати затяжну кризу в одній із наших націоналістичних організацій. Криза виникла з того, що ця організація чомусь розкололася на дві групи, які з великим завзяттям роздавали одна одній штурханці і ставали одна одній на пальці. Ишло про те, щоб знайти спільну основу, яка об'єднала б роз'єднані групи. Спроба не вдалася, до об'єднання не прийшло, і сьогодні вже можемо говорити про дві окремі організації, що одна одну поборюють. Якщо додамо до того ще націоналістичну організацію, яку називають, мельниківською, тоді будемо мати їх разом три. Затісно нам, хоч недоля розсипала нас по широкому світі, і ми добровільно розсипаємося ще більше, тепер уже духово, по безконечному ряді розсварених таборів. І хоч у головному всі вони говорять про такі самі завдання, прямувати до них воліють у роз'єднанні ,кожний на свою руку. Гарне слово „єдність", прибране в глибоко настроєву, молитовну мелодію, кінчається на церковному порозі, а ми йдемо кожна групка своєю стежечкою.

Розкол політичних організацій — справа, зв'язана в першу чергу з їхньою ідеологією, — є виразником поглядових різниць їх членів на певні, принципові справи. Ясно ,що такого роду розкол — то диференціяція (зрізничкування) суспільного життя, його еволюція й досконалення. Поза тим є розколи, зв'язані не так з ідеологією, як радше з тактикою організації, яку вона стосує для осягнення своїх цілей. Клясичний приклад цього дає нам большевицька партія, що виникла з розколу колишньої партії російських соціял - демократів на дві групи: соціял-демократів-меншовиків і большевиків. Програма обох партій одна й та сама — соціялістичний, суспільний лад. Різна тільки їхня тактика, яку вони стосують для зреалізовання тієї програми: шлях повільного розвитку, — еволюції у меншовиків і шлях революції у большевиків. Такого роду розкол не має ідеологічного підкладу і не підносить суспільного життя на вищий щабель, навпаки ,розбиває та хаотизує його. Бо відомо, що найгірші вороги — то розсварені члени родини. Це правило потверджують большевики, винищуючи доноги соціял-демократичну партію.

Та є ще третього роду розколи, неумотивовані ні партійною ідеологією, ні тактикою. Вони виникають на тлі особистих амбіцій, особистих поглядів на проблеми суспільного життя, на тлі особистої нетолеранції, закукуріченя, та браку розуміння ваги компромісів, з яких зрештою складається ціле життя. Такі розколи завдають суспільному життю найбільше шкоди. Вони не мають в собі нічого зі здорової диференціяції. Ідеологія походних організацій не змінюється і тим самим вони не є виразниками окремішних ідей, не вносять в життя спільноти нових вартостей. Навпаки, в атмосфері нездорової ривалізації братніх груп родяться анімозії, що зростають до небезпечних форм, розбивають національну спільноту на ворожі табори, послаблюють її й паралізують її спроможність боронитися проти ворога.

Не беремося говорити, в чому суть останньої кризи в наших рядах, не думаємо також винувати когось за неї. Вину поносимо всі ми. Бо кожний з нас — то частина цілости, злучена з нею на життя і смерть. Вчинок кожного з нас ,добрий чи злий, виходить на користь або на шкоду нації. І тому не вільно нам мовчати. Тож в ім'я нашого спільного добра запитуємо на повний голос: Куди ми йдемо? Чи власним шляхом і чи до власної мети?

А ось відповідь життя, тверда й немилосердна. Рівночасно з часописними вістями про кризу в наших емігрантських рядах, продерлася з рідної землі до мене інша болюча вістка: близька мені людина, бойовик українського підпілля ,що стояв повних сім років у його рядах, згинув від большевицьких куль...

І виринає перед очима моєї душі тендітна, симпатична постать сільського хлопця, дитини золотого Поділля. Інтелігентне обличчя, обрамоване чорними кучерями, густі брови і темні очі, спокійні, лагідні, замріяні, як подільські лани. Самотужки здобував свою освіту, самотужки шукав дороги в життя. І входив в нього. Працював на відповідальному становищі в одній із наших установ. Працював чесно, віддано і гідно, як приставало на господарського сина, нащадка старого, господарського роду . . . А як скотилася большевицька лявіна, господарський син не втікав ,не шукав захисту під чужим небом, не політикував, а просто, відгребав закопаний кріс і пішов у медобірські ліси . . . Боротися з ворожою лявіною . . . Боротися аж до смерти . . .

Защо ж споневіряв свої найкращі літа, защо боровся до загину, оцей господарський син, дитина українського села? Защо боролися і борються та вмирають тисячі таких, як він? За слова признання з наших уст, за лавровий вінок з наших рук? Хіба ні! Бо чи ж є яканебудь рівновага між їхнім чином найвищої посвяти і нашими хоч би й як гарними словами на тему геройства? Понадто, чи маємо моральне право висловлювати признання борцям ми, що вибрали легшу й кращу сторінку життя і геройімо на словах, ми, що вагаємося посвятити невеликий гріш на національний фонд?

А може вони боряться і вмирають за ту чи іншу організацію, за порядок барв у прапорі? Також хіба ні! Бо життя надто велика цінність, щоб платити ним за справи несуттєві, підрядні, дрібні на тлі величі тисячолітньої історії.

На рідній землі йде боротьба на життя і смерть за найбільшу і найтривкішу цінність — за українську ідею, за українську людину і її духову спадщину, її генія. Старовинна українська культура, ушляхетнена християнськими ідеалами, виростила спільноту вільної людини, зв'язаної з ближніми вузлами взаємної любови й пошани. Українська вільна людина, пан свого „я", здійснює його у творчій праці на власному шляху, за власними задумами. Українська культура вчить нас, що людина — це найшляхетніший і найдосконаліший твір Господніх рук, створений на Божу подобу. Українська культура — то рівність людини ,то пошановання людської гідности, то братерство і любов ближнього, то пошановання людини в самому собі. За ті цінноці веде Україна боротьбу на протязі цілої своєї історії. Веде її й сьогодні з диким большевизмом, що на місце любови ближнього поставив ненависть, на місце пошани людської гідности — її пониження, на місце волі — рабське поневолення. Большевизм намагається з усіх сил вирвати з народу ту шляхетну культуру, щоб на її місце засіяти свій бур'ян. І вириває разом із серцем.

Яка ж роля у тому страшному, кривавому змаганні припала нам, що маємо щастя жити у вільному світі? Нам, дрібному відламкові нації, загроженій на своїй землі найбільшою небезпекою? Виспівувати хвалу героям і опромінювати їх чинами свою групу ,чи навпаки — підходити до тих чинів як до вияву спротиву живої нації в обороні своїх ідеалів? Молитися за єдність, а рівночасно своїми вчинками роз'єднуватися й ослаблювати свої сили, чи навпаки — прямувати на кожному кроці до об'єднання розпорошених сил? Перелицитовуватися в патріотизмі по різних гуртках і організаціях і розбивати собі голови, чи навпаки — поставити на чолі нашого громадського життя шляхетне гасло — один за всіх, а всі за одного, і кинути бодай один ясний промінь у замучені серця братів?

Стоять оці два шляхи перед нами. Один із них напевно не наш. І тільки від нас залежить, котрим підемо — правим чи лівим.

СОВЄТСЬКІ МАНЕВРИ

Що б Совєти не робили, — вільний світ усьому пильно і з увагою приглядається та прислухується. Те саме маємо і з совєтськими зимовими маневрами, які відбулися під проводом маршала Тимошенка. А довідався цікавий світ дещо про ці маневри із спостережень нечисленних військових атташе тих держав, які не належать до західнього бльоку. Але й тут постаралися Совєти, щоб ці військовики невтральних держав, не могли своїми невтральними очима бачити те, чого не треба. Але, не зважаючи на це, бачили вони докладно совєтські атомові гармати, — за оцінкою цих військовиків — 21-центиметрові з дострілом на 50 км. , чехословацького виробу.

Маневруючі війська були поділені на групу „південь" і „північ". Група „південь" наступала з Семигороду через Східні Карпати осягаючи терени Буковини, на південь від Черновець. Тут цій групі ставила спротив група „північ", яка скорими маршами осягала згадані терени.

Щодо кількости атомової зброї, та її діяння, невтральні гості нічого докладнішого не могли сказати. Бо природно, що під час стріляння атомової гармати робили тільки дим та куряву. Натомість вони ствердили, що ці гармати більше рухливі, ніж їхні 28-центиметрові американські „сестри". Совєтські гармати по кілька разів міняли свої бойові позиції і то не тільки вдень, але й вночі, щоб в цей спосіб утруднювати діяння ворожого летунства. Робилося це, як сказано, в зимі і в тяжких теренових умовинах. Замітне, що обидві сторони спрямовували стрільна атомових гармат не на бойові лінії, а на запілля та постачальні бази „ворога". Судді вирішили, що обидві сторони цим обстрілом виконали своє завдання. Атомовим обстрілом та діянням летунства знищено постачання по обох сторонах на 20-30%, через що обидві сторони відчували брак стрілива та харчів. Парашутисти не могли ні тій, ні другій стороні нічого допомогти, бо на перешкоді стояли „ворожі" ловецькі літаки.

В такій ситуації обидві сторони змушені були перейти до позиційної боротьби. При цьому судді ствердили, що армія „південь" втратила біля 60% свого бойового складу. Обґрунтовання: частини цієї армії були залежні від скомплікованого постачання і при зменшенні прохарчування на 100 кальорій та внаслідок зимового холоду а також обмеженої кількости стрілива, — втратили на боєздатності. Натомість „північ", хоча й була в таких самих обставинах, — перейшла щасливо цю кризу, „завдяки більшій загартованості людського матеріялу." Втрати „півночі" були на половину менші, як „півдня" — внаслідок чого „північ" здобула значну чисельну перевагу. Маневри скінчилися тим, що „північ" перейшла до штикового атаку і загнала „південь" в заатомовану зону, де цій групі прийшов кінець.

Один з приявних на маневрах військових атташе стверджує, що Москва в майбутній війні уявляє собі перемогу над ворогом саме в той спосіб, як це мало місце на Буковині.

Тимошенко на цих маневрах показав те, про що вже говорив кілька років тому шеф штабу американської армії в Европі генерал Риджвей, а саме, — про потребу основно змінити бойову тактику. Ніяка армія, вважає генерал, не може числити на перемогу, якщо в своїй організації, озброєнні та постачанні не достосується радикально до нової воєнної тактики.

У зв'язку з думкою, яку висловив генерал Риджвей, та у зв'язку зі згаданими совєтськими маневрами вив'язалася в Англії, і то не лише в військових кругах, але і в пресі жвава дискусія. Зокрема один з англійських генералів критикував розташування трьох англійських панцерних дивізій на терені західньої Німеччини. На його думку, головна хиба в розташуванні цих дивізій це їх концентрація на малому просторі. Беручи до уваги великі склади воєнного влаштування, магазини, варстати і т. п., ці з'єднання при „несподіваному нападі" наражені на великі страти. Зрештою цей генерал запитує: коли вже нарешті англійський генеральний штаб займеться тактикою майбутньої війни?

Як бачимо, і в цій ділянці надають Совєти тон в мілітарній політиці.

Нестор.

Р. Купчинський

НАУКОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Багато завдань має наша еміграція. Чи на політичному, чи на чисто культурному полі, чи супроти чужого довкілля, чи супроти власного народу. Багато вже в тому напрямі зроблено, багато робиться, а багато ще жде на виконання. Між відставленими набік справами є, безперечно, справа чистої мови. Щоправда, час від часу зірветься мала буря, але й вона більш „апострофна", як мовна, час від часу хтось зверне увагу на неправильність таких чи інших слів, але ця увага здебільша залишається в чотирьох стінах конференційної кімнати НТШ чи УВАН.

А життя, як річка, пливе і щодня приносить не тільки нову свіжу воду, але й намул, що сідає при наших берегах. Намагання якнайбільше знівелювати різницю української і московської мов — там, у Совєтах — відбивається і на еміграції нездоровим відгомоном.

Особливо слідне воно в термінологічній ділянці, де покищо панує повна свобода (читай: хаос), що від'ємно впливає і на мову повістей, у яких приходять наукові терміни, технічні, чи інші. Взяти хоч би для прикладу повість Багряного „Огненне коло", де на кожному кроці військові терміни живцем запозичені зі словника „старшого брата". Багряний їх знає, бо чув їх замолоду, а українських не знає. Уявляю собі клопіт українського автора, що захотів написати повість про будову залізниці, або хоч би при перекладі такого твору, як ось „Залізний шлях", що вийшов у Клюбі Приятелів Української Книжки" у Вінніпезі. Не диво, що в „Залізному шляху" злежні називаються „шпали" — так, як московській термінології.

Українські технічні словники є, але або: 1. Чиясь дбайлива рука випрятала їх з бібліотек (англійських, американських, французьких чи інших), 2.. Заступили їх новими, очищеними від „буржуазно - націоналістичних" слів, 3. Видані поодинокими авторами закордоном, здебільша без наукової вартости ,бо роблені некомпетентними людьми.".

Ось недавно вийшов англійсько - український словник повітре- і мореплавної термінології В. Й. Степанківського. Вийшов у 1953 р., в Ню Йорку, де від років є Товариство Інженерів і дві наші наукові установи. Але автор сам себе, видно, уважав за найвищу академію наук і сам собі кував, чи пристосовував терміни. Є в тому словнику багато слів цікавих, що могли б увійти в наукову термінологію, але є й ціла маса дивовиж ,а то й гумористичних термінів, як от „оздушна балагула" (це рід літака!), „політайський", „жбуребно - гамовна хибина", „колєндар" (календар!) і т. п.

Очевидно, кожному вільно видавати своїм коштом словники, які хоче і як хоче, але коли нема на ринку інших, тоді такий словник робить злу прислугу українській мові, а науці зосібна. Не перевелись ще люди, що раді б висмівати українську мову! А словник Степанківського дає змогу покепкувати собі з української наукової термінології, і то здорово . . .

Не знаю, що спонукало автора видати друком свій словник: потреба заробітку, наукова амбіція, чи охота прислужитися українській справі? Кожна спонука зосібна і всі разом , розминулися з ціллю.

На тему словників, передусім технічних, на тему технічної термінології і праці над новими термінами мав реферат інж. Михайло Пежанський. Реферат відбувся в домівці Т-ва Українських Інженерів у Ню Йорку. Цікава тема притягнула досить велике число слухачів, серед них і членів наших наукових установ. Доповідач від ряду років займається технічною термінологією, має величезний матеріял зібраний і впорядкований ,не жаліє ні часу, ні грошей на дальшу працю і заохочує до неї й інших. В своїм рефераті перечислив і подав коротку характеристику майже всіх українських технічних словників, що появились чи то на рідних землях, чи поза ними та виказав різниці в совєтських словниках старшого і новішого видань, особливо доби українізації і доби пізнішої „відукраїнізації".

На кінець поставив пропозицію створення осібного інституту, товариства, чи бодай постійної комісії української наукової мови, де можна було б продовжувати велику працю, пророблену вченими на рідних землях, чи на чужині. Таке товариство мало б завданням: 1. привернути право громадянства добрим термінам, що попали в неласку через свою „буржуазно - націоналістичну" закраску, 2. клясифікувати всі новотвори, приймати або відкидати їх, 3. зібрати, бодай у фотокопіях, зацілілі по бібліотеках, чи в приватному посіданні „викляті" словники, 4. старатися видати український словник наукової мови, що був би міродайний для своїх і чужих...

Після реферату інж. М. Пежанського розвинулась цікава і речева дискусія, що заторкувала порушені прелеґентом справи.

На жаль, пропозиція прелеґента — створити комісію української наукової мови, не набрала якоїсь, більш конкретної форми, хоч як вона потрібна під сучасну хвилину.

Правда, є в наших наукових установах мовні комісії, але вони загальномовні, і діють досить непомітно. Причина — фонди. Чи не створити осібного тіла для наукової мови, скажім, при Товаристві Українських Журналістів Америки, а за потрібними фондами звернутися до установ, як ось Український Інститут Америки, Український Конґресовий Комітет, чи наші забезпеченеві Союзи?!.

Наукова термінологія — великий фактор культури і пропаґанди, не кажучи вже про потреби щоденного життя.

бкр

УКРАЇНА І СВІТ У ШЕВЧЕНКОВЕ СТОЛІТТЯ

(Репортаж з газетних вирізок 1913 - 1914 рр.)

(4)

Дебати в справі заборони у російській Державній Думі

Петербург, дня 25 лютого 1914. — Дума почала вчора наради над наглою інтерпеляцією, внесеною опозицією, в справі заборони святкування столітнього ювілею народження Шевченка. Свято ювілею мало відбутися 10 березня. Опозиційні промовці гостро критикували політику уряду і вказували на те, що це поступування послабить закордонну політику Росії. Так поступає уряд в хвилині, коли Австрія засновує в себе український університет, який буде сильним засобом української політики. Симпатії українців будуть по другій стороні російського кордону. Пуришкевич критикував те, що інтерпеляцію признано наглою, і атакував Австрію за підтримування українського руху.

Шевченківський ювілей — демонстрація проти . . . великої Росії

Петербург, 26 лютого 1914 (Пр. тел.). — В дискусії над інтерпеляцією про заборону Шевченківського свята в Києві заявив у Думі пос. Родічев, що в Росії нема рівноуправнення всіх громадян. Промовець засуджував заборону вживати рідної мови і закінчив словами: Росія гнобить свої народи. Коли ж їй загрожує небезпека, тоді уряд звертається по допомогу до всіх громадян (оплески). Посол Пуришкевич заявив, що українці завжди допомагають полякам. Українці й поляки змагають до незалежности України й Польщі і тому вони є елементом, ворожим до Росії.

Петербург, 16 лютого 1914 (Пет. Аг.). — Дума почала вчора наради над інтерпеляціями в справі заборони святкування ювілею Шевченка. Пос. Рідіч (священик) заявив під оплески правиці, що вважає себе молоросом. Думає, що з формального боку інтерпеляція не обґрунтована, бо нема конкретних фактів, а відомість про заборону відправ заперечують. Щодо мерітум справи, то поголоска про заборону порушила до глибини малоросійське населення. Відповідальність складає він на політиків, які звуть себе малоросами, а при помочі ювілейних свят хочуть викликати політичні демонстрації проти великої Росії. В таких обставинах уряд слушно зробив, ставши в обороні єдности Росії.

Всі накази видано в Петербурзі

Львівське „Діло" з 26 лютого 1914 р. подає з Петербургу: „Київський губернатор Н. Суковкін, який перебуває тепер в Петербурзі, у розмові з співробітником „Петербурзької Газети" заявив, що приїзд його в Петербург не має нічого спільного з забороною святкування ювілею Т. Шевченка. На запит співробітника, чи ця заборона не є якимось непорозумінням, Н. Суковкін відповів, що по суті справи він не може нічого певного сказати, бо всі накази про заборону свят вислано з Петербургу в Київ уже після того, як губернатор був у Петербурзі. „. . . . Знаю тільки, сказав Н. Суковкін, що Ф. Трепов постановив не допустити ніяких буличних маніфестацій, щоб не було небажаних ексцесів. Взагалі всі накази про заборону видано в Петербурзі".

Житомир святкує тільки в серцях

У Житомирі — як подає „Діло" (26 лютого 1914) за київською „Радою", святкування ювілею Шевченка відбудеться „тільки в серцях". Почали були збирати підписи під заявою до міської думи, щоб прийняла на себе ініціятиву влаштування свят, але адміністрація довідалась про це і звеліла розшукати листи з підписами і виснити, хто саме носить їх для підписування, і примусити таким чином залишити ту думку. Трудно навіть влаштувати концерт, бо нема реґента через те, що всі житомирські реґенти залежні від духовної влади і еп. Антоній заборонив їм виступити в Шевченковому концерті. Все свято в Житомирі, певно, обмежиться тим, що місцева поступова газета вийде в той день з портретом Т. Шевченка та статтями, присвяченими Кобзареві.

Полегшення заборони

Львівське „Діло" з 4 березня 1914 подає таку новинку: З Києва надійшли нестверджені покищо звістки, що російський уряд дозволив уладжувати свята і панахиди з виключенням публічних маніфестацій.

Синод про „неґативний і протидержавний" напрям у творчості Шевченка

В кореспонденції з Києва львівське „Діло" з 6 березня 1914 р. повідомляє м. ін.: „Безпосередньою причиною, що викликала відому постанову Синоду про панахиди по Шевченкові, було прохання правління подільської семінарії дозволити відправити панахиду та урядити в семінарії читання творів з „Кобзаря". Подільський архиєрей передав це прохання Синодові, а цей справу слухав і обміркувавши постановив: Беручи на увагу, що в творчості Шевченка явно показується „отрицательное протицерковное и противогосударственное направленіе"і що, крім того ,в багатьох творах „допускаются явно кощунственныя богохульныя выраженія, направленныя против почитанія Божией Матери, святых угодников, святых икон" і т. д. Синод постановляє: 1) згадане прохання відкинути, 2) наказує архиєреєві зробити розпорядження „о недопущении в подведомственной епархии служенія торжественных панихид по поводу юбилея Шевченки, а равно устройства в духовных учебных заведениях торжественных заседаний, посвященных памяти Шевченки". Постанову цю Синод ухвалив 31-го січня. В Києві, одержавши цю постанову, зроблено наказ видати відповідні розпорядження по соборах, по духовних школах, монастирях, церквах Києва та всієї єпархії. Аж тепер, мабуть, через той розголос ,що піднявся коло справи ювілею Шевченка, маємо звістку про нову вже постанову ССиноду, якою пропонується південним архиєреям не уникати панахиди по Шевченкові через те, мовляв, що наш поет „умер не во вражде с церковью и похоронен по христиански". Дозволено також святкувати століття Рождественської церкви в Києві на Подолі, де стояла труна Шевченка.

В Ростові над Доном і Одесі

Львівське „Діло" (з 6 березня 1914) подає такі повідомлення з Ростова н/Д. і Одеси:

В Ростові над Доном упорядчики вечора пам'яті Т. Шевченка завітали 11 лютого до градоначальника і подали йому виготовлену програму вечора, призначеного на 25-го лютого в залях комерційного клюбу. П. градоначальник лишив у себе програму для розгляду, а упорядчикам заявив, що питання про дозвіл ще не виснене ,бо немає відповіді на телеграфічний запит, зроблений ним у Петербурзі . . .

Одеса. — „Союз русских людей" робить у градоначальника старання, щоб цілковито заборонив шевченківські свята, які, мовляв, обернуться в демонстрацію проти церкви й держави.

Йосип Панасенко

ГНАТ ХОТКЕВИЧ У МОЇХ СПОГАДАХ

(Закінчення)

Та ми були настирливі, і нарешті він взяв бандуру і почас перевіряти стрій. Ми аж дихання стримували, щоб не порушити настрою великому мистцеві. Швиденько провів пальцями по струнах. Бандура була в тоні. Почав вступ до пісні про Залізняка — „Ой літа орел". Що за голос, Який присмний тембр соковитого, сильного баритона. Ми чимало об'їздили, але жадного кобзаря не чули, щоб так брав за серце. Скільки героїзму вкладено у змалювання постаті Залізняка! Як просто і правдиво передана ця пісня! Та ще нам було цікаво, що він умів добути так багато з своєї маленької бандури (вона мала 23 приструнки та 5 басків). Гнат Мартинович провів цілу лекцію, намалював повну картину до думи про „Бурю на Чорному морі", імітуючи вітер і бурю так, що аж мороз ішов поза шкурою. Нараз урвалася струна (ля, першої октави). Гнат Мартинович опустив бандуру. По хвилині мовчанки сказав протяжно:

„От — шкода! Шістнадцять років цій струні".

Трудно було відшукати слів вдячности нашому дорогому вчителеві за його спів і гру та за його велику увагу до нас. На дорогу він побажав нам нам мистецьких успіхів і сказав: „Міцно оберійте бандуру". Це було наше перше і останнє побачення у його домі.

Кілька років пізніше, у 1936 р. до нас прийшла тяжка вістка. Большевицька влада заарештувала Гната Хоткевича і вивезла з України.

Нашого вчителя не стало між нами, але залишилися його знамениті твори, його вчення і його велика ідея, яку ми по своїм силам старалися нести далі. Найкращі його твори — це „Буря на Чорному морі" і „Байда". Останній твір був первісно більший, ніж тепер ми його виконуємо, пам'ятаю, що ішов він 23 хвилини. Його тричі скорочували „реперткоми", аж, врешті зовсім зняли з репертуару. Аж в 1939 році, напередодні війни з Польщею, дозволено було співати „Байду" разом з іншими історичними піснями. Пригадуються й чисто інструментальні твори Хоткевича, як „Терціяльний етюд" на чотири бандури. Пригадую імена з-поміж виконавців цього твору, це були кобзарі Гайдамака й Гаращенко.

Щасливо склалося, що свій багатющий досвід і знання Хоткевич виклав у своїх підручниках гри на бандурі. Перший вийшов був ще 1907 року. Школа Хоткевича вимагала багаторічного опанування. Від учня Хоткевич вимагав знання різних ключів, не тільки віолінового і басового, але й тенорового. У погодженні з ним продовжував писати також школу гри на бандурі наш тодішній мистецький керівник Володимир Кабачок. Гнат Мартинович дуже поважав Кабачка, та його не можна було не поважати. Це була надзвичайно скромна, працьовита людина з високою музичною освітою. Гарний музичний теоретик і дириґент. Людина з великим художнім смаком. Володимир Кабачок мав уже три великі розділи свойого підручника готові до друку. Вони були трохи легше і доступніше складені для ширшого вжитку. Та закінчити цієї праці йому не дали. Большевицька влада вислала його з України. Пізніше, під час концертування Капелі у Ленінграді, ми зустрічались там з Кабачком. Він грав у симфонічній оркестрі. Свою школу він передав був іншому керівникові Капелі, але й цьому не вдалося довести справи до кінця. Кабачкові не дозволили працювати навіть у далекому Ленінграді. Його заслали на Колиму.

Багато років пройшло з того часу, коли доводилось зустрічатися з Гнатом Хоткевичем. Багато шляхів переміряти. Концерти нашої Капелі в Німеччині, а пізніше в Америці й Канаді показали, що бандура дійсно має великі можливості. Показалося, що думка Гната Хоткевича була вірна, його праця даремно не пропала, а те, що нам тоді здавалося неможливим, здійснювалося на наших очах. Чужинці дуже цікавилися бандурою, її походженням, строєм і технічними можливостями, звертали увагу на її присмний тембр. Десятки, а то й сотні чужинецьких гостей приходили і досі приходять до нас у перервах наших концертів і з живим зацікавленням приглядаються бандурі. Про наш інструмент добрими словами пишуть музичні критики та порівнюють його до арфи.

Мрія нашого вчителя, його ідея піднесення бандури на рівень інших признаних у світі інструментів наближається до здійснення. Бандура щодалі набуває популярности і визнання серед своїх і чужих. Кобзарське мистецтво розвивається і поширюється. Це й є найкращий пам'ятник кобзареві - бандуристові Гнатові Мартиновичу Хоткевичеві.

Український Літературно Мистецький Клюб
Нью Йорк 149, 2-га Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 19-го березня, там виступить з доповіддю проф. Василь Косаренко-Косаревич. Початок доповіді точно о год. 8-мій ввечорі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Річні загальні збори відділу „Самопоміч".

Про доцільність і потребу існування якоїсь організації рішає завжди життя. Тому й слушно сказав голова нюйоркського відділу „Самопомочі", проф. Михайло Лисоґір, на річних зборах (субота 27 лютого ц. р.), що коли б „Самопомічі" не було, то треба б її створити, бо потреба цієї установи тепер більша, чим на початку її існування.

У зборах, що відбулися в приміщенні УНДому, взяли участь понад 50 членів. Зборами проводив д-р Корнило Троян і проф. Едвард Жарський, секретарював п. Роман Бриттан. Від централі „Самопомочі" були присутні пп. Ю. Ревай і Р. Гуглевич. Збори відкрив проф. М. Лисоґір, візвавши присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять померлих членів відділу, між якими були такі відомі громадяни, як д-р Роґуцький, проф. Дубинець, дир. Загайкевич і інж. Ольховий — члени управи відділу.

У своєму звіті з діяльности проф. Лисоґір ствердив, що праця відділу йшла двома головними шляхами — харитативно-допомоговим і культурно-освітнім, при чому більший натиск кладемо на допомогову акцію, тобто на цю ділянку, якою майже ніхто в нас не займається. З тією метою нав'язано контакт із відповідними американськими міськими чи добровольчими гуманітарними установами, щоб при їх правній, чи навіть матеріяльній допомозі розв'язати пекучі питання харитативного порядку, що множаться серед нашого суспільства у зв'язку з старечим віком, нещасливими випадками, невилічимою, чи затяжною недугою, нездібністю до праці. Не забуто й потребуючих в Европі. Переведено збірку на СХС, що дала 800 дол., взято участь у збірковій акції „Діти дітям", у збірці на інвалідів та в коляді на ЗУАДК.

Нюйоркський відділ „Самопобочі" мав не лише контакт із своєю централею й братніми відділами, але й брав живу участь у загально-громадському житті, співпрацюючи з такими організаціями, як УКК (зібрано національного податку до кінця грудня м. р. 876 дол.), УНДім (зібрано шерів на 2,000 дол.), ЗУАДК та Комітет Об'єднаних Організацій Ню Йорку. Завдяки тому відділ здобув собі відповідну позицію в громадянстві.

У культурно-освітній ділянці на увагу зослуговує передусім бібліотека, що в короткому часі придбала 400 томів і може стати зав'язком більшої бібліотеки на терені Ню Йорку. У звітовому часі відбулася теж одна доповідь. Ширшу культурно-освітню роботу не можна було розгорнути через брак відповідного приміщення. Все ж таки, коли вдасться придбати домівку, відділ готов приступити до ведення читальні-світлиці, що заспокоювала б культурно - освітні й товариські потреби тих кіл громадянства, які не зможуть заспокоїти їх у Літературно-Мистецькому Клюбі, чи в запланованій „бесіді" УНДому.

В організаційній ділянці придбано 87 нових членів та пороблено заходи створити делеґатури в Брукліні, Бронксі й на Квінсі. Праця відділу в минулому році була утруднена через здекомплетування управи, спричинене смертю д-ра І. Роґуцького, що виконував функції секретаря, та через вибуття референтки суспільної опіки, яка не могла виконувати своїх завдань. Обі вакуючі функції перебрав інж. О. Гладишовський, який був одночасно урядовцем відділу.

Він і подав детальний образ праці відділу. Всіх членів було 606. Увійшло 114 писем, вислано 347 і 745 обіжників та запрошень. Реферат відбув 9 інтервенцій в суспільному обезпеченні, 29 у суспільній опіці, 5 в Раді Суспільної Опіки й Здоров'я, 1 в шпиталі, 5 в скарбовому уряді, 3 в поліції, 1 в Католицькій Акції, 4, як перекладач у суді праці, 8 відвідин хворих.

Коли напочатку канцелярія була зайнята здебільша підшукуванням праці, помешкань, виповнюванням зголошень, перших паперів, податкових зізнань, то тепер тягар праці пересувається в напрямі суспільної опіки, правної поради й допомоги. Вже є кілька тяжких випадків, що потребують спеціяльної уваги. В опіці відділу є один спаралізований лікар, якому виклопотано міську допомогу та приміщення в одній із лічниць. Але перебування хворого там саме кінчається й виринає питання, що з ним зробити. Заходи в Українському Лікарському Т-ві, щоб дало помічну руку свому товаришеві, не дали успіху. Другий випадок, це сліпа жінка, якою поцікавилося завдяки „Самопомочі" відповідне американське товариство, даючи хворій псаповодатора й жінку-інструкторку. Третій випадок — опіка над жінкою, що впала при праці з четвертого поверха й лежить в шпиталі нездібна до праці. Є й менш трагічні, але дошкульні випадки, які вимагають допомоги, напр. хрома людина іде за останній гріш на працю дириґента. З уваги на каліцтво її не приймають і вона не має за що повернутися до місця свого замешкання. Від міста грошей дістати не може, бо тут неприналежна, „Самопоміч" фондів не має, навіть нема де людини примістити на кілька день.

Референт суспільної опіки був у контакті з Відділом Суспільної Опіки м. Ню Йорку (Велфер Деп. оф Ню Йорк Сіті) та з установою, що координує харитативну діяльність різних добродійних установ, а саме Радою Суспільної Опіки й Здоров'я м. Ню Йорку (Велфер енд Гелт Кавнсіл оф Ню Йорк Сіті). У цій установі працює вже від якогось часу українець Григорович. Вона влаштувала для українських громадян два курси англійської мови (початкуючі й заавансовані). Референт відбув з представниками Ради низку конференцій — в справі затруднення людей старшого віку (влаштовано виставку праць старших осіб з участю 5 українців), в справі поради вибору професії для абсольвентів середніх шкіл, в справі користування новим іміґраційним законом та в справі дитячих садків і осель. А саме під опікою Ради відбувають влітку на Стейтен Айленд вакаційні пів-оселі коштами фундації Кавфмана. Діти можуть перебувати на цих пів-оселях 6 тижнів від 8-ої години вранці до 4-тої пообіді. Доїзд з Ню Йорку й назад спеціяльними автобусами під опікою й харчі за 6 тижнів коштують 2 (два) дол. Досі з тієї оселі не користали українські діти. Заходами референта встановлено при Т-ві Правної поради адвоката, який знає українську мову.

Суспільна опіка відділу „Самопомочі" була в контакті з такою ж референтурою Об'єднаного Комітету Українських Організацій м. Ню Йорку й користала з їх контракту з деякими лікарями й адвокатами, посилаючи туди наших незаможних людей. Лікарську пораду дають: д-р Баран, д-р Восвідка, д-р Макаревич, д-р Макарушка, д-р Осінчук і д-р Різдорфер, адвокатську Микола Гаврилко й Ольга та Олена Купчинські. Допомогову проблему зрозуміла Кредитова Кооператива „Самопоміч", асиґнуючи на харитативні потреби відділу 50 дол. Як виходить із звіту референта, ділянка суспільної опіки у нас цілком занедбана й ми стоїмо тут на останньому місці в порівнянні з іншими національними групами. Американські чинники дивуються такому станові, зокрема вражає їх брак участи жіноцтва в суспільно-харитативній праці.

Фінансовий стан відділу представив фінансовий референт Е. Бехметюк: приходи винесли 6.415.96 дол., розходи 6.165.36 дол.

Після дискусії й схвалення абсолюторії уступаючому проводові, вибрано нову управу в такому складі: М. Лисоґір, голова; І. Паливода, заступник; О. Гладишовський, секретар; Е. Бехметюк, фін. реф.; Н. Яворська, реф. суспільної опіки; В. Одинський, культурно-освітній реф.; В. Вереш, орг. реф.; В. Барагура, пресовий реф.; В. Пришляк і О. Соколишин, члени управи. Контрольна Комісія: М. Комарницький, Р. Гойдиш, Д. Захарченко, Е. Жарський. Товариський Суд: К. Троян, М. Шахнович, Я. Моралевич, Г. Лучанко, М. Гавриленко.

В новому році праці відділ зверне увагу на організаційну розбудову, придбання домівки, розгорнення культурно - освітньої роботи та розбудову сектора суспільної опіки, що вимагає найбільш праці.

Володимир Барагура.

Трентон, Н. Дж.

Для залишенців в Европі.

II. Відділ Союзу Українок Америки ім. кн. Ольги в Трентоні, який перейшов реорганізацію в травні 1953 р., вибився на одне з перших місць в суспільній праці Трентону. Відділ всю свою працю спрямував допомозі залишенцям в Европі.

Управа відділу старається улаштовувати імпрези з користю для місцевого громадянства, а з доходом для залишенців. До такої імпрези слід зачислити „Вечір для дітей", улаштований відділом дня 21 листопада 1953, в програму вечора входили: казка „Ромко Бомко" у виконані місцевих дітей під керівництвом імпрезового референта п. Людмили Сердюк, і забава для дітей. Діти провели кілька годин в присмному, своєму оточенні, під опікою пань. Хоч імпреза була виховна, а дохід призначений — сиротам в Німеччині, не взяла в ній участи більша частина трентонських дітей, бо батьки роблять дітей жертвами своїх політичних й особистих пристрастей. Дохід в сумі 50 долярів переслано на призначену ціль. Послідня імпреза, яку улаштовував СУА дня 16 січня, це „Маланчин Вечір", який різнився від всіх інших забав тим, що під час забави поставлено маленьку ревію, на якій дебютував квартет СУА під музичним проводом п. Ірини Вованко (голови відділу). Постановка скечу й конферансьє; — п. Л. Сердюк. Вечір пройшов в присмній атмосфері при повній залі людей. Дохід в сумі 81 дол. призначено садкам в Німеччині.

Відділ своєю працею під тактовним проводом голови відділу п. Ірини Вованко здобуває собі симпатії громадянства, доказом чого є, що відділ починав працю в травні 1953 р. з 14 членами, а сьогодні начисляє 32 члени.

Свято Ольги Васараб

Дня 14 лютого 1954 р. старанням відділу ОЧСУ відбулися свядочні сходини, присвячені пам'яті Ольги Васараб. Громада радо привітала перший від чотирьох років прояв відсвяткування пам'яті Ольги Васараб імпрезою для ширшого громадянства й взяла в ній численну участь.

Хоч мешканці Трентону не є зіпсуті надто високим поземом місцевих імпрез, всеж таки хотіли б, щоб святочні річниці не організувалися для громадського ефекту чи для заспокоєння суспільного сумління, а для дійсного вшанування пам'яті тих, що життя своє віддали за священну справу.

Сходини присвячені Ользі Васараб обмежувалися до загального співу присутніми двох пісень і реферату у формі біографії Ольги Васараб, що його виголосила п. Анна Бойцун.

На будуче побажати б, щоб організації, які улаштовують імпрези для загалу навіть в скромному виді, мали рівень й мистецьке оформлення, а тоді вони виконають виховне завдання й викличуть глибші рефлексії.

Іван Самокишин.

ПРОФ. ШВАРЦЕНБЕРҐ ВКЛЮЧАЄ ДО УКРАЇНИ „ПОЛОНЕНІ" МОСКВОЮ НАЦІЇ

Мілвокі. — Дня 15 м. м. професор Католицького Університету в Шікаґо, д-р Франтішек Шварценберґ, бувший чехословацький амбасадор при Ватикані, виголосив в Слов'янськім Інституті Маркетського Університету доповідь про проблему „кептів" (полонених) Москвою націй. Ціле пасмо полонених Москвою націй в Европі завішене географічно на двох ще вільних державах: Фінляндії на півночі і Греції на півдні; тому Москва почуває, що її диктатура над полоненими націями в Европі ще не забезпечена. Даючи перегляд „полонених" націй в Европі: Естонії, Латвії, Литви, Польщі, Чехо-Словаччини, Угорщини, Румунії й Болгарії, проф. Шварценберґ включив до них ще й Україну та Білорусь, і підкреслив, що ці нації — складова частина всієї проблеми. „Елімінувати Україну з цього питання, сказав докладчик, тому, що Україна перед другою світовою війною не мала в краю демократичного правительства, це те саме, якби хтось тим еміґрантам до Америки, що приїхали на „Мейфлауері", (першім кораблі, що причалив до Америки) відмовляв американське горожанство. В Україні сталося в 20-х роках, отож трохи скоріше, те саме, що сталося по інших краях по другій світовій війні".

Доклад чеського ученого зробив помітне враження на слухачів.

● **Комуністи повідомили**, що 23-літній Томмі Вуд з стейту Теннесі, американський вояк із 6 піхотного полку, стаціонованого у Західньому Берлінї, здезертерував і зголосився до комуністів у Східньому Берлінї з просьбою дати йому азиль.

ПРОТОКОЛ

з нарад Головного Екзекутивного Комітету У.Н.Союзу, які відбулися дня 5-го березня 1954 р., на „Союзівці" в Кергонксон, Н. П.

На нарадах були приявні члени Екзекутиви, а саме: головний предсідник Д. Галичин, заступник головного предсідника О. Лисоґір, заступниця головного предсідника Геновефа Жеребняк, головний секретар Г. Герман, і головний касієр Р. Слободян.

Збори відкрив в год. 1:00 пополудні головний предсідник та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів Екзекутивного Комітету, а опісля предложив справи, що їх треба вирішити на цих зборах. Ці справи були такі:

Купно бондів. Закуплено отсі бонди:

Essex County Electric Co., 1st Mtge Bonds, Series "A", 3¼%, за $100,959.00

Відкликані бонди. Одержано за відкликані бонди:

Township of Weehawken, N. J., 3½% School Bonds .... $ 9,000.00

Michigan Consol. Gas Co., 3½% 1,048.00

Daminion of Canada, 2nd Victory Loan 3% 10,000.00

Морґеджі. Уділено морґедж на реальність І. Яців, Віндзор, Онтаріо 6,000.00

Союзівка. Переглянено будинки, в котрих пороблено різні направки, зміни і уліпшення, та рішено поробити додаткові уліпшення, головно в достачанні води.

Дивіденда. Прийнято відповідну резолюцію в справі виплати дивіденди членам в 1954 році.

На цім вичерпано програму нарад, а головний предсідник закрив збори в год. 5:00 пополудні.

Г. Герман, гол. секр. У. Н. Союзу.

● ПОВІДОМЛЕННЯ ●

До ВП. УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ В НЮ ЙОРКУ.

Управа Союзу Українських Бизнесменів в Ню Йорку повідомляє:

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

дня 28. березня 1954 року год. 3-та попол. в НАРОДНОМУ ДОМІ (заля ч. 43)

з таким порядком нарад: Відкриття і вибір Президії Зборів; Звіти: Голови, Секретаря, Скарбника; Дискусія по звітах; Звіт Контрольної Комісії та Уділення абсолюторії; Вибір нового Уряду; Плян праці на майбутнє; Внески й запити.

Просимо всіх членів, та заінтересованих бизнесменів обов'язково взяти участь.

В Ню Йорку, 14. березня 1954 р.

Управа Союзу Українських Бизнесменів

ДАЛЬШИЙ ПЕРЕБІГ СЕСІЇ У. Н. РАДИ

(Закінчення зі стор. 1.)

ковних, громадських, наукових і військових організацій і їх думка береться УНРадою до уваги.

Після прийняття всіх цих змін Тимчасового Закону про реорганізацію Державного Центру. Голова УНРади проголошує закрите засідання сесії, що має бути присвячене прийняттю нових членів УНРади.

Перебіг шостого дня сесії

В четвер, 11 березня 1954 року. відбулося проголошення вислідів закритого засідання з попереднього дня. Головуючий на сесії д-р Л. Макарушка повідомив, що до Української Національної Ради були прийняті таємним голосуванням такі нові члени:

а) Союз Земель Соборної України — Селянська Партія з трьома депутатами: Макар Гладкий, Петро Веровський, Володимир Доленко;

б) Союз Конструктивно-Творчих Сил з одним депутатом — д-р Г. Прокопчук;

в) Українська Селянська Партія з одним депутатом — (депутат не зголошений).

Д-р Л. Макарушка, виконуючи функції Голови засідання, заприсяжує приявних нових депутатів: пп. В. Доленка, П. Веровського та Г. Прокопчука, і уділяє слово представникам нових партій для виголошення їхніх деклярацій.

Перебіг сьомого дня сесії

І. П. Багряний, відкриваючи сьомий день засідань III сесії УНРади, висловив надію, що це останній день сесії.

Насамперед, Голова УНРади ставить на голосування пропозицію ,щоб всі доповіді прийняти до відома.

Більшістю голосів пропозиція приймається.

Встановлено, що каденція всіх вибраних чинників Українського Державного Центру, приписана новелями Тимчасового Закону, прийнятими на цій сесії — починається 12 березня 1954 р.

На порядку денному вибір Голови Української Національної Ради. Зголошено одну кандидатуру — інж. О. Бойдуника. Відбувається таємне голосування і великою більшістю голосів вибрано на Голову Української Національної Ради інж. Осипа Бойдуника. Члени Національної Ради зустрічають цей вибір оплесками.

Інж. О. Бойдуник дякує за довір'я ,що йому український Парлямент в екзилю своїм вибором висловив, і обіцяє докласти всіх своїх зусиль для того, щоб це довір'я виправдати.

Після перерви Голова Укр. Нац. Ради, О. Бойдуник, що перебрав головування від попереднього Голови УНРади І. Багряного, проголошує, що згідно з ст. II Тимчасового Закону слід встановити кількість членів Президії. Поступила пропозиція, щоб Президія складалася з Голови УНРади, чотирьох заступників Голови і одного Секретаря. Пропозиція приймається одноголосно.

Переводиться вибір членів Президії УНРади. Вибрано таких заступників Голови УНРади: І. Багряний, Л. Макарушка, Є. Гловінський, секретар — В. Діберт. Щодо четвертого заступника Голови, то він має бути поданий від трьох новоприйнятих до УНРади політичних партій.

Згідно з прийнятими новелями Тимчасового Закону про реорганізацію українського Державного Центру — на порядку денному стоїть вибір Віцепрезидента. Зголошена кандидатура ген. О. Удовиченка.

Переводиться таємне голосування і великою більшістю голосів вибрано Віцепрезидентом Української Народної Республіки генерала Олександра Удовиченка. Президент Української Народньої Республіки д-р В. Витвицький затверджує вибір. Пан Віцепрезидент встає і виголошує відповідну промову, в якій м. ін. сказав:

„Я, панове, не належу до жадної української політичної партії чи організації. Я належу до тієї партії, яка складається з непохитних борців за наш нарід. Ви, панове, всі боретесь за кращу долю нашого народу, за визволення України. Тому я в цій боротьбі належу всім вам. Колись, в 1917 р., ще до оголошення IV Універсалу, в найкритичніший момент нашої Визвольної Боротьби, коли сталась героїчна трагедія під Крутами, ми, гайдамаки, дали клятву боротись, щоб або здобути ,або не бути! Від того часу я ані на йоту не зрадив цій присязі і певний, що вірний цій клятві закінчу своє життя. Я щасливий, що доля судила мені допомагати в роботі досвідченому і заслуженому українському діячеві, нині вибраному Президентові д-рові С. Витвицькому. Я також вірю, і сподіваюсь, що ви, панове Посли, допоможете мені в моїй важкій праці, як рівнож і все українське громадянство ,а передусім всі мої побратими-колишні українські вояки. З цією вірою і надією приступаю до виконання своїх обов'язків. Нехай мені Господь Бог допоможе. Слава Україні! Слава!

Після виголошення своєї промови, Віцепрезидент УНР ген. О. Удовиченко складає присягу.

Заприсяження переводить, за тим самим текстом, що й присяга Президента, Голова Української Національної Ради Осип Бойдуник.

На основі ст. 6, Тимчасового Закону про Реорганізацію Українського Державного Центру Голова УНРади пропонує перевести довибори Державної Контрольної Ради. Дотепер є Голова Державної Контрольної Ради, проф. І. Кабачків (на терені ЗДА) і на терені Німеччини його заступник суддя І. Іножарський. Поступили пропозиції доповнити Державну Контрольну Раду ще такими особами: члени — д-р Яків Маковецький, Федір Пігало і Роман Голіян, заступник — Маріян Борис.

Відкритим голосуванням всі названі кандидати вибираються.

Після перерви на вечірньому засіданні інж. Симон Созонтів, що дістав доручення від Президента скласти новий Виконавчий Орган Української Національної Ради, представляє свій кабінет.

Після присяги Голова Виконавчого Органу виголошує експозе.

З приводу виголошеного експозе Голова УНРади відкриває дискусії, в яких взяли участь: інж. Д. Андрієвський, проф. П. Феденко, ред. М. Добрянський, ред. М. Семчишин та ред І. Багряний.

Голова Деклярацiйно-Резолюційної Комісії інж. Д. Андрієвський повідомляє, що декларація III сесії Української Національної Ради готова і просить, щоб секретар Комісії ред. М. Добрянський її зачитав. Після відчитання деклярації і дискусій з приводу неї, Українська Національна Рада ухвалює прийняти її за основу та передати до Комісії для переведення певних корективів, згідно з висловленими в дискусії заувааженнями. Після цього деклярація має бути передана Вик. Органові для опублікування.

На закінчення Сесії забирає слово Голова Української Національної Ради інж. О. Бойдуник і дякує всім учасникам — членам УНРади за високий рівень у дискусіях і за всю працю, пророблену III сесією.

З останньою промовою виступив Президент Української Народної Республіки д-р С. Витвицький.

Після відчитання декрету Президента про закриття III сесії Української Національної Ради, всі присутні встають і співають український національний гимн.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДІТРОЙТ, МІШ. — Б-во св. о. Николая відд. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня, о 1-ій год. попол., в У. Н. Домі 4655 Мартин вул. Проситься членів прибути на час бо є багато важних справ до полагодження. Пригадується членам що на цих зборах буде вибір нового фінансового секретаря на місце бл. п. Василя Бартоша. Як рівнож пригадується тим членам що довгують обов'язково вирівняти свої залеглості. Хто ще з членів не заплатив Національного Датку до УККА може це зробити на місячних зборах. — С. Пелих, предс.; В. Вілінський, кас.; П. Павлик, рек. секр.; І. В. Іванчук, діючий фін. секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка відд. 42, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 21-го березня, о год. 2-ій попол., в У. Н. Домі, при 237 Hope Ave. Просимо всіх членів прийти бо є важні справи до полагодження, також просимо привести зі собою нових членів, щоби їх вписати до УНСоюзу. — В. Марущак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Управа Т-ва ім. Т. Шевченка, відд. 291, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го березня, о год. 3-ій попол., в приміщенні У. Н. Дому при Вест 14 вул. Проситься всіх членів прибути на час. — І. Клим, предс.; В. Гузіль, фін. секр., І. Вільшанецький, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори членів В-ва св. Юрія відд. 239, відбудуться в суботу, 20-го березня ц.р. в приміщенні Укр. Горожан. Клюбу при Franklin вул., о год. 6-ій попол. Секретар буде урядувати від год. 5. Просимо обов'язково вплачувати членські вкладки своєчасно. — д-р В. Галан, гол.; М. Ковальчук, секр.

ВАМ НЕ МОЖЛИВО ОБІЙТИСЬ БЕЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ А НАЙКРАЩЕ І НАЙПЕВНІШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДАСТЬ ВАМ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 3248. Вітання.

— Люди! Ми могли бути замкнені в цій норі довший час, — сказав вояк. — Але так само ми можемо бути приятелями... принаймні так довго, поки не підемо на арену, щоб вбивати один одного.

— Джен, — сказав хлопець. — Я ніколи не забуду, чужинче, що ви виступили в моїй обороні проти вояків.

— А моє ім'я — Рондар, — посміхнувся вояк. — Ви гарно списалися, приятелю. Сподіваюся, що це не буду я, проти кого ви виступите на арені.